

טיוטת תקנות בית משפט (ערעורים בעניני מס הכנסה) (תיקון), התשפ"א-2021

א. שם התקנות המוצעות

תקנות בית משפט (ערעורים בעניני מס הכנסה) (תיקון), התשפ"א-2021.

ב. מטרת התקנות המוצעות והצורך בהן

בשנת 2018 הותקנו תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן – **התקנות החדשות**) המחליפות את תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן – **התקנות הישנות**). בתיקון לתקנות החדשות מחודש יולי 2020 נקבע כי הן יחולו החל מיום 1.1.2021.

תקנות בית משפט (ערעורים בעניני מס הכנסה), התשל"ט-1978 (להלן – **תקנות הערעורים בעניני מס הכנסה**) קובעות את סדרי הדין ביחס לערעורים המוגשים בהתאם לסעיפים 153-157 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש].

תקנות הערעורים בעניני מס הכנסה מפנות ומתייחסות לתקנות סדר הדין האזרחי הישנות. לפיכך ובמטרה להתאים את תקנות הערעורים בעניני מס הכנסה לתקנות סדר הדין האזרחי החדשות ולרוח הרפורמה בדין האזרחי נערך תיקון זה.

ג. להלן נוסח טיוטת התקנות המוצעות:

טיוטת תקנות מטעם משרד המשפטים :

טיוטת תקנות בית משפט (ערעורים בעניני מס הכנסה) (תיקון), התשפ"א-2021

בתוקף סמכותי לפי סעיף 158 לפקודת מס הכנסה¹ (להלן – הפקודה) וסעיפים 106 ו-108 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984², אני מתקין תקנות אלה:

1. תיקון הפתיח בתקנות בית משפט (ערעורים בעניני מס הכנסה), התשל"ט-1978³ (להלן – התקנות העיקריות), בפתח במקום "וסעיף 46" יבוא "וסעיפים 106 ו-108".
2. בתקנה 1 לתקנות העיקריות-

(1) ההגדרה "מס" – תימחק;

(2) בהגדרה "המשיב" במקום "נציב מס הכנסה" יבוא "מנהל רשות המסים";

(3) בהגדרה "תקנות סדר הדין" במקום "התשמ"ד-1984" יבוא "התשע"ח-2018"⁴;

(4) אחרי ההגדרה "תקנות סדר הדין" יבוא:

"מספר זהות" – כהגדרתו בתקנות סדר הדין".

3. תיקון תקנה 2 בתקנה 2 לתקנות העיקריות, המילים "בארבעה עותקים" – יימחקו.

4. תיקון תקנה 4 בתקנה 4 לתקנות העיקריות -

(1) בתקנת משנה (א) -

(א) במקום פסקה (2), יבוא:

"(2) שם המערער, מספר הזהות שלו אצל פקיד השומה,

מספר השומה וכתובת מגוריו או כתובת עסקו";

(ב) אחרי פסקה (2) יבוא:

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש מס' 6, עמ' 120; ס"ח התשי"ף, עמ' 330.

² ס"ח התשמ"ד, עמ' 198; התשי"ף, עמ' 287.

³ ק"ית התשל"ט, עמ' 193; התשע"ב, עמ' 764.

⁴ ק"ית התשע"ט, עמ' 422; התשי"ף, עמ' 1850.

"(א2) שם עורך דינו של המערער אם הוא מיוצג לרבות מספר רישיונו וכן מענו להמצאת כתבי בית דין ופרטי התקשרות עמו;

"(ב2) שם משרדו של המשיב שנגד החלטתו מוגש הערעור ומענו;"

(ג) פסקה (3) - תימחק;

(ד) במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) תאריך ההחלטה שבגינה מוגש הערעור ותאריך מסירתה למערער";

(ה) אחרי פסקה (6) יבוא:

"(7) סכום המס השנוי במחלוקת;

(8) אם מי מבעלי הדין הוא פסול דין או קטין, כמשמעותם בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962⁵, ציון עובדה זו, או אם מי מבעלי הדין הוא תאגיד או ישות אחרת – ציון עובדה זו ודרך התאגדותו;

(9) הפרטים הנדרשים לפי תקנה 10(8) לתקנות סדר הדין;

(10) רשימת כל הסעדים המבוקשים ושווי נושא ההליך;"

(2) בתקנת משנה (ד) אחרי "העתק מהשומה" יבוא "ומהחלטה".

(1) במקום תקנת משנה (א) יבוא :

"(א) על ערעור יחולו – בשינויים המחויבים ובכפוף להוראות הפקודה ולתקנות אלה – תקנות סדר הדין למעט תקנות 7 עד 23, 25 עד 26, 34 עד 39, 49, 54, 56 עד 60, 78 עד 82, 87 עד 128, 134 עד 150";

(2) בתקנת משנה (ב), לפני "לעניין תקנה זו" יבוא: "בכפוף לאמור בתקנת משנה (א),"

(3) אחרי תקנת משנה (ב) יבוא:

"(ב1) ההוראות הבאות בתקנות סדר הדין יחולו בשינויים המפורטים לצדם:

"(1) על אף האמור בתקנה 67 לתקנות סדר הדין, בערעור מס תישמענה עדויות ראשיות בכתב; בית המשפט רשאי במקרים המתאימים בהתחשב, בין היתר, במורכבותה של התביעה ובטיב הסכסוך בין הצדדים להורות שעדויות מסוימות – כולן או מקצתן – תישמענה בעל פה;

(2) על אף האמור בתקנה 74 לתקנות סדר הדין, בערעור מס סיכומי טענות יוגשו בכתב בהקדם האפשרי לאחר סיום הבאת הראיות; בית המשפט רשאי במקרים המתאימים בהתחשב, בין היתר, בהיקף הראיות בכתב ובעל פה, במורכבותה של התביעה ובטיב הסכסוך בין הצדדים להורות שסיכומי הטענות על הפרשה כולה או על שאלה מסוימת שהורה ישמעו בעל פה."

תיקון תקנה 11 6. בתקנה 11 לתקנות העיקריות, לפני "בפסק דין" יבוא "מבלי לגרוע מן האמור בתקנה 129 לתקנות סדרי הדין, "והמילים "או את שיעור המס, אם חלים על המערער שיעורי מס מיוחדים" - יימחקו.

תיקון תקנה 12 7. בתקנה 12 לתקנות העיקריות -

(1) אחרי "בערעור על פסק דין" יבוא "ובבקשת רשות ערעור על החלטה";

(2) במקום "יחולו הוראות חלק ד' של תקנות" יבוא "יחול פרק י"ז לחלק ב' בתקנות".

בני גנץ
שר המשפטים

דברי הסבר

בשנת 2018 הותקנו תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן – **התקנות החדשות** או **תקנות סדר הדין החדשות**) המחליפות את תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן – **התקנות הישנות**). בתיקון לתקנות החדשות מיולי 2020 נקבע כי הן יחולו החל מיום 1.1.2021.

תקנות בית משפט (ערעורים בעניני מס הכנסה), התשל"ט-1978 (להלן – **תקנות הערעורים בעניני מס הכנסה** או **התקנות העיקריות**) קובעות את סדרי הדין ביחס לערעורים המוגשים בהתאם לסעיפים 157-153 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן – **הפקודה**).

תקנות הערעורים בעניני מס הכנסה מפנות ומתייחסות לתקנות סדר הדין האזרחי הישנות. לפיכך ובמטרה להתאים את תקנות הערעורים בעניני מס הכנסה לתקנות סדר הדין האזרחי החדשות ולרוח הרפורמה בדין האזרחי נערך תיקון זה.

תיקון הפתיח

מוצע לתקן בפתיח של התקנות את ההפניה לסעיפים הקובעים את סמכות שר המשפטים מכוח חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984. זאת בשים לב לכך שההפניה הקיימת היא הפניה שנשתמרה לסעיף בחוק בתי המשפט הישן (חוק בתי המשפט, התשי"ז-1956).

תיקון תקנה 1

מוצע לתקן את הגדרות בתקנות העיקריות שאינן מעודכנות ביחס לדין החל היום והן "המשיב" ו"תקנות סדר הדין" כמפורט בתיקון. כמו כן מוצע להוסיף הגדרה ל"מספר זהות" כפי שזה מוגדר בתקנות סדר הדין החדשות.

תיקון תקנה 2

מוצע לתקן את תקנה 2 בהתאם לתקנות סדר הדין החדשות לפיהן לא נדרש להגיש מספר עותקים של כתבי בית דין.

תיקון תקנה 4

תקנה 4 לתקנות העיקריות קובעת את הפרטים שיש לציין בהודעת ערעור המוגשת לפי תקנות אלה. בהתאם לתקנה 10 לתקנות סדר הדין החדשות אשר קובעת את הפרטים הנדרשים לציין בכתב תביעה, מוצע לתקן את תקנה 4 ולהרחיב את הפרטים הנדרשים לציין בהודעת ערעור וזאת, בשינויים המחויבים ביחס להליכים בענייני מס הכנסה.

תיקון תקנה 9

תקנה 9 קובעת את סדרי הדין בערעור לפי תקנות הערעורים בענייני מס הכנסה וקובעת את היקף תחולת תקנות סדר הדין האזרחיות על ערעורים אלו.

לעניין תקנה משנה (א) הואיל והיא מפנה לתקנות הישנות וכן מחריגה את התקנות שלא יחולו לפי התקנות הישנות מוצע להתאימה לתקנות החדשות. ההחרגות המוצעות נדרשות לצורך התאמת סדרי הדין הקבועים בתקנות החדשות לסדרי הדין הייחודיים במסים: (1) חלק מההחרגות הן התאמות להחרגות הקיימות כעת בסדרי הדין ביחס לתקנות הישנות, כמו למשל, החרגת פרק ב' לתקנות החדשות הקובע הוראות לעניין סמכות מקומית, פרק ג' העוסק במבנה כתב הטענות, פרק י"ב העוסק בדיון מהיר, פרק ט' שעניינו שאלונים, גילוי ועיון במסמכים, פרק י"ד העוסק במומחים ופרק ט"ו העוסק בסעדים זמניים; (2) חלק מההחרגות נובעות מכך שההסדרים אינם רלוונטיים להליכים בדיני המס כמו למשל תקנות 25 ו-26 לתקנות החדשות, שעוסקות בתביעת מלוא הסעד וכל הסעדים בשל עילה אחת ובעלי דין בתובענה - ואילו בהליכים בדיני המס בעלי הדין הרלוונטיים הם הנישום והרשות ואילו הערעורים עוסקים בהחלטות או בשומות; דיונים מקדמיים בין בעלי הדין ופגישת מהו"ת, תקנה 54 בעניין קביעה בדין דבר פנייה לבית המשפט - שכן, בהליכי המס קיימת דרך ייחודית להגיש כתבי טענות וכן תקנות הקובעות סדרי דין לעניין ערעורים - עניין המוסדר בפקודה;

(3) מלבדן נעשתה גם החרגה בשל הסדרים חדשים שנקבעו בתקנה 49 לתקנות סדר הדין החדשות, אשר קובעת כי לא יוגשו בקשות למעט בקשות המורכבות במסגרת התקנה בתקופה שלאחר הגשת כתב תשובה או לאחר שחלף המועד להגשתו, לפי המוקדם, עד מועד ישיבת קדם המשפט הראשונה. הואיל בהליכי המס המוסדרים בתקנות העיקריות, לא מוגש כתב תשובה - אלא הודעה המפרשת נימוקי השומה ולאחריה נימוקי הערעור - הוחרגה תחולתה על ערעורים בענייני מס הכנסה.

לעניין הוספת תקנת משנה (ב1) מוצע בנוגע להליכי מס לסטות מברירת המחדל שנקבעה בסדרי הדין הכלליים שלפיה עדויות ראשיות וסיכומי טענות יישמעו בע"פ ולקבוע כי בערעורי מס ברירת המחדל תהיה הגשתם בכתב. זאת, בשים לב למורכבותם של ערעורי מס ומאפייניהם הייחודיים כהליכים המתנהלים כנגד רשות מנהלית. כן מוצע להותיר לשיקול דעת בית המשפט להורות כי עדויות ראשיות וסיכומי טענות יישמעו בע"פ בהתחשב בין היתר, בהיקף הראיות בכתב ובע"פ, במורכבותה של התביעה ובטיב הסכסוך בין הצדדים.

תיקון תקנה 11

מוצע לקבוע כי ההוראה שקובעת התקנה ביחס לפסק דין בערעור בענייני מס הכנסה לא תגרע מהוראות

הקבועות בתקנה 129 לתקנות החדשות ושתיהן יחולו לעניין פסק דין בערעור בענייני מס הכנסה. בנוסף, מוצע לשנות את תקנה 11 בהתאם לכך ששיעורי המס קבועים בחוק.

תיקון תקנה 12

תקנה 12 לתקנות הערעורים בענייני מס הכנסה, קובעת את סדרי הדין בערעור לבית המשפט העליון, כך שיחולו הוראות חלק ד' לתקנות הישנות, מוצע לתקן את ההפניה כך שיחול הפרק הרלבנטי בתקנות החדשות. כן מוצע להוסיף כי ההפניה לפרק הרלבנטי בתקנות החדשות תחול גם לעניין בקשת רשות ערעור.